

NAISTENTAUDIT JA SYNNYTYKSET 2020

Ydinasiat keskeisyyden perusteella

Keskeisyys: 1 – ehdottomasti osattava (essential) ,
 2 – tunnettava (good to know),
 3 – lisätieto / erityisosaaminen (nice to know)

TAUSTATIETOA:

Ydinainesanalyysin päivityksen pohjana on ollut valtakunnallinen Synnytys- ja naistentautiopin ydinainesanalyysi, joka on ollut käytössä jo usean vuoden ajan. Ydinaineksen rakenne mukailee Naistentautien ja synnytysten oppikirjaa (uusin painos vuodelta 2019). Aihealueiden keskeisyys on arvioitu ensisijaisesti Naistentautien ja synnytysopin näkökulmasta.

Valmisteleva työryhmä: Laura Kotaniemi-Talonen (UTA), Sara Narva (UTU), Kaisa Raatikainen (UEF), Hanna Savolainen-Peltonen (HY), Riikka-Liisa Vuorinen (UTA) ja Outi Uimari (OY)

Keskeisyys

I Anatomia ja fysiologia

Naisen ulko- ja sisäsynnyttelinten anatomia	1
---	---

II Sukuelinten kehitys ja säätely

Alkion varhaisvaiheet ja naisen sukupuolielinten kehitys	
Hedelmöitys	1
Blastomeerit	3
Implantaatio	3
Sikiökalvojen ja istukan varhaiskehitys	3
Sukupuolen määräytyminen ja naisen sukupuolielinten kehitys	2
Munasarjan varhaiskehitys	3
Ulkoisten sukupuolielinten varhainen erilaistuminen	3
Kuukautiskierron hormonaalinen säätely	
Neuroendokrinologia	3
Aivolisäkkeen etulohko	2
Steroidihormonien tuotanto ja vaikutusmekanismit	2
Munasarjan toiminta sukukypsässä iässä	1
Kohdun limakalvo kuukautiskierron aikana	1

III Gynekologinen tutkimus

Gynekologinen tutkimus	1
Gynekologinen ultraäänitutkimus	2
Kohdunkaulan syövän seulonta	1

IV Kuukautiskierron häiriöt

Kuukautiskierto	1
Primaarinen amenorrea	2
Sekundaarinen amenorrea	1
Muun endokriinisen systeemin häiriö	3
Amenorreatilaan tutkiminen	1
Amenorrean hoito	2
Hypomenorrea	3
Polymenorrea	3
Oligomenorrea	2
Vuotohäiriöt	
Vuotohäiriöiden tyypit ja syyt	1
Vuotohäiriöiden diagnoosi	1
Vuotohäiriöiden hoito	1
Kuukautisia edeltävä oireyhtymä	2
Hirsutismi ja virilismi	
Hirsutismi ja virilismi	2
Karvoituksen kasvun säätely ja androgeenilähteet	3
Hyperandrogenismin syyt	3
Hirsutismipotilaan tutkiminen	2
Hirsutismin hoito	3

V Dysmenorrea ja endometrioosi

Kuukautiskipu	1
Endometrioosi ja adenomyoosi	2
Krooninen lantion alueen kipu	3

VI Perhesuunnittelu

Raskauden ehkäisy ja sterilisaatio	
Raskauden ehkäisy	
• Ehkäisyssä käytettävät steroidit	2
• Hormonaalinen yhdistelmäehkäisy	1
• Progestiiniehkäisytabletit	1
• Jälkiehkäisy	1
• Ehkäisykapselit ja ehkäisyruiske	1
• Kohdunsisäiset hormonikierukat	1
• Kuparikierukat	1
• Estemenetelmät	1
• Luonnonmenetelmät	2
Sterilisaatio	1
Raskaudenkeskeytys	
Raskaudenkeskeytyksen indikaatiot ja juridiikka	1
Keskeytyspotilaan hoito ja keskeytysmenetelmät	2
Kirurginen keskeytys	2
Lääkkeellinen keskeytys	2
Myöhäisraskaudet	2

Lapsettomuus	
Lapsettomuuden syyt	1
Lapsettomuustutkimukset	1
Lapsettomuushoidot ja niiden tulokset	2
Hedelmöityshoidot	3
Psykososiaalinen näkökulma lapsettomuuteen	2
Adoptio	3

VII Nuorisogynekologia

Nuorisogynekologia	3
--------------------	---

VIII Vaihdevuodet

Vaihdevuodet	
• Vaihdevuosien hormonaaliset muutokset	2
• Vaihdevuosioireet	1
• Vaihdevuosien hormonihoito	1
• Hormonihoidon aloitus ja seuranta	1
• Hormonihoidon terveyshyödyt ja haitat	1
• Muut vaihdevuosioireiden hoitovaihtoehdot	2
Osteoporoosi	
• Osteoporoosin määritelmä ja yleisyys	3
• Osteoporoosin syntymekanismi	3
• Osteoporoosin riskiryhmät	2
• Osteoporoosin diagnostiikka	2
• Laskurit murtumariskin arviointiin	3
• Luukadon lääkkeetön ehkäisy	3
• Hormonaalinen ehkäisy ja hormonihoito	2
• Osteoporoosin lääkehoito	2

IX Urogynekologia

Laskeumat	
• Laskeumatyyppit	1
• Laskeuman oireet	1
• Laskeuman diagnoosi	1
• Laskeuman konservatiivinen hoito	2
• Laskeuman leikkaushoito	3
Gynekologiset virtsatieongelmat	
• Virtsateiden anatomia ja fysiologia	2
• Inkontinenssin yleisyys ja etiologia	2
• Virtsainkontinenssityypit	1
• Virtsankarkailun anamneesi	1
• Virtsankarkailun kliininen tutkimus	1
• Virtsankarkailun konservatiivinen hoito	1
• Milloin erikoislääkärille?	1
• Virtsan karkailun leikkaushoito	3
• Virtsaputken sairaudet ja oireet	3

• Naisen virtsaretentio	1
-------------------------	---

X Seksologiaa

Seksologiaa	2
-------------	---

XI Transsukupuolisuus

Transsukupuolisuus	3
--------------------	---

XII Infektiot ja akuutti gynekologia

Gynekologiset infektiot	
• Klamydiatulehdus	1
• Tippuri	2
• Kuppa	2
• Genitaaliherpes	1
• Papilloomavirusinfektiot	1
• Hiivasienitulehdus	1
• Bakterivaginoosi	1
• Trikomonastulehdus	2
• Aerobinen vaginiitti ja deskvamoiva inflammatorinen vaginiitti	2
• Atrofinen vaginiitti	1
• Emätintulehduksen pikadiagnostiikka	3
Gynekologisten infektioiden seulonta	1
Akuutti gynekologia	
• Akuutti alavatsakipu	1
• Akuutti verinen vuoto	1

XIII Seksuaalinen väkivalta

Seksuaalinen väkivalta	2
------------------------	---

XIV Sukuelinten ihomuutokset ja kasvaimet

Ulkosynnyttimien ihosairaudet	2
Ulkosynnyttimien, emättimen ja kohdunkaulan kasvaimet	
• Hyvänlaatuiset kasvaimet	2
• Syövän esiasteet	1
• Pahanlaatuiset kasvaimet	2
Kohdun limakalvon ja kohtulihaksen kasvaimet	
• Kohdun limakalvon hyperplasia	2
• Kohdun limakalvon polyypit	2
• Myoomat	1
• Kohdunrungon syöpä	1
• Kohtusarkoomat	3
Munasarja- ja munanjohdinkasvaimet	
• Munasarjakasvainten patologinen kuva	3
• Munasarjasyövän levinneisyysluokitus	3
• Munasarjakasvainten diagnostiikka	1
• Epiteelialaiset kasvaimet	2

• Ei-epiteliaaliset kasvaimet	3
• Sekalaiset munasarjalöydökset	1
• Munanjohdinkasvaimet	3
Trofoblastisairaudet	
• Trofoblastisairaudet	3
• Rypäleraskaus	2
• Invasiivinen rypäleraskaus	3
• Istukkasyöpä	3
• Invasiivisen rypäleraskauden ja istukkasyövän diagnostiikka	3
• Invasiivisen rypäleraskauden ja istukkasyövän hoito	3
Rintarauhasen sairaudet	
• Rintarauhasen sairaudet	3
• Rintarauhasen rakenne	3
• Rintarauhasen tutkiminen	2
• Rintojen hyvänlaatuiset muutokset	3
• Rintasyöpä	3
Gynekologinen kirurgia	
• Leikkausta edeltävä gynekologisen potilaan arviointi	2
• Ulkosynnyttimien ja emättimen toimenpiteet	3
• Kohtumuutosten kirurgia	3
• Kohdunpoisto	3
• Kohdun sivuelinkirurgia	3
• Endometrioosikirurgia	3
• Laskeumakirurgia	3
• Syöpäkirurgia	3

XV Poikkeava alkuraskaus

Keskenmeno	
• Keskenmenon yleisyys	2
• Toistuva keskenmeno	2
• Keskenmenon syyt ja hoidon mahdollisuudet	2
• Keskenmenon oireet ja diagnostiikka	1
• Keskenmenon hoito	1
• Keskenmenon komplikaatiot	2
• Keskenmenon jälkitarkastus	2
• Keskenmenopotilaan kohtaaminen	2
Kohdunulkoinen raskaus	1

XVI Normaali raskaus

Normaalin raskauden aiheuttamat muutokset	
• Raskauden kesto	1
• Kohdun kasvu	1
• Painonnousu	1
• Muutokset verenkierrossa, munuaisissa ja keuhkoissa	1
• Muutokset hormonierityksessä	2
• Muutokset ihossa	3
• Raskaudenajan tuntemukset	2

• Psyykinen valmistautuminen synnytykseen ja vanhemmuuteen	2
• Raskauden aiheuttamat laboratoriomuutokset	1
Äitiyshuolto	
• Äitiysneuvolan tehtävät	1
• Seuranta ja hoito äitiysneuvolassa	1
• Hoito synnytysairaalan äitiyspoliklinikalla ja päivystyksessä	1
• Äitiyshuollon haasteet ja seuranta	2
• Suomalaisen äitiyshuollon laatu ja toimivuus	2
• Yhteiskunnan tuki perheille	1

XVII Äidin ja sikiön raskaudenaikaiset toimenpiteet

Sikiön kromosomi- ja rakennepoikkeavuuksien seulonta	1
NIPT-tutkimus	2
Rakenneltraäänikuvaus	2
Istukkabiopsia ja lapsivesipisto	3
Napasuonipunktio ja muut harvinaiset sikiöön ja istukkaan kohdistuvat toimenpiteet	3
Magneettikuvaus	3
Pelvimetria	3
Bioprofiilitutkimus	2
Kardiotokografia	3
Sikiön kapillaariveriarvojen määrittäminen	3

XVIII Raskausajan ongelmia

Hyperemeesi	1
Monikkoraskaus	2
Ennenaikainen synnytys	1
• Ennenaikaisen synnytyksen määritelmää	1
• Ennenaikaisen synnytyksen esiintyvyys, etiologia ja mekanismit	1
• Ennenaikaisen synnytyksen riskitekijöitä ja oireet	1
• Ennenaikaisen synnytyksen tutkiminen ja diagnostiikka	1
• Uhkaavan ennenaikaisen synnytyksen hoito	2
• Korionamnioniitti	2
• Ennenaikaisen synnytyksen hoito	3
• Hoidon rajat ja keskoslapsen ennuste	3
Verenpaineongelmat ja pre-eklampsia	1
• Verenpaineongelmien luokitus ja löydökset	1
• Pre-eklampsian yleisyys ja sairastumisriskin arviointi	1
• Pre-eklampsian etiologia ja patogeneesi	2
• Pre-eklampsian kliininen kuva	1
• Pre-eklampsian diagnoosi ja hoito	1
• Pre-eklampsian sikiövaikutukset	1
• Pre-eklampsian pitkäaikaisvaikutukset	2
Sikiön kasvuhidastuma	2
• Sikiön kasvu ja istukka	2

• Sikiön kasvuhidastuman etiologia	2
• Sikiön kasvuhidastuman diagnostiikka	1
• Sikiön kasvuhidastuman seuranta ja hoito	2
• Kasvultaan hidastuneen sikiön ennuste	3
Raskaushepatoosi ja muut maksasairaudet raskauden aikana	2
• Raskaus ja maksa	2
• Raskaushepatoosi	1
• Akuutti rasvamaksa	3
Loppuraskauden verenvuodot	2
• Loppuraskauden verenvuodot	1
• Istukan ennenaikainen irtoaminen	1
• Etinen istukka	1
• Muut verenvuodot	2
• Tapaturmat	2
Äidin veriryhmä- ja muut immunisaatiot	3
• Raskaudenaikaiset veriryhmäimmunisaatiot	2
• Raskaudenaikaisten immunisaatioiden syntymekanismi	2
• Raskausimmunisaatioiden seulonta ja immunisoituneiden äitien seuranta	1
• Raskausimmunisaatioiden hoito	3
• Raskausimmunisaatioiden ennaltaehkäisy	1
• ABO-immunisaatio	3
• Raskaudenaikaiset verihiutaleimmunisaatiot	3
Synnytyspelko	1
Yliaikainen raskaus	1

XIX Diabetes ja raskaus

Diabetes ja raskaus	1
Raskausdiabetes	1
Tyypin 1 diabetes ja raskaus	2
Tyypin 2 diabetes ja raskaus	2

XX Äidin sairaudet ja raskaus

Perussairaudet ja raskaus	2
• Sydän- ja verisuonisairaudet	3
• Keuhkosairaudet	2
• Sidekudos- ja reumasairaudet	3
• Ruoansulatuskanavan sairaudet	3
• Endokriiniset ongelmat	2
• Hematologiset sairaudet	3
• Tromboemboliset sairaudet	2
• Neurologiset sairaudet	2
• Munuaissairaudet	3
• Raskaus ja pahanlaatuinen sairaus	3
Raskaus ja mielenterveysongelmat	
• Raskaus, synnytys ja äidiksi tuleminen	2
• Masennus	1

• Univaikkeudet	1
• Syömishäiriöt	2
• Päihdehäiriöt ja tupakointi	1
• Lapsivuodepsykoosi	1
• Ahdistuneisuushäiriöt	2
Infektiosairaudet ja raskaus	
• Raskaudenaikaiset infektiot	1
• Bakteeri-infektiot	1
• Virusinfektiot	1
• Zoonoosit	1
Päihteenkäyttäjän raskaus	
• <u>Alkoholi</u>	2
• <u>Huumeet</u>	2
• <u>Päihteen käyttäjän tunnistaminen</u>	1
• <u>Neuvonta, raskauden seuranta ja kliininen tutkimus</u>	1

XXI Lääkkeet, kuvantaminen ja raskaus

Lääkkeet ja raskaus	2
• Hemodynaamiset muutokset	2
• Lääkkeiden sikiövaikutukset	2
• Lääkkeiden kulkeutuminen maitoon	2
• Raskauden ja imetyksen aikana käytettävät lääkkeet	1
Äidin kuvantaminen raskauden aikana	2

XXII Maahanmuuttajien raskaus

Maahanmuuttajan raskaus	2
-------------------------	---

XXIII Synnytys ja lapsivuodeaika

Normaali synnytys	
• Synnytyksen hoito	1
• Supistukset ja lapsivedenmeno	2
• Synnytyksen vaiheet	1
• Äidin ja sikiön seuranta synnytyksen aikana	2
• Synnytyskipu ja sen lievitys	2
Synnytyksen käynnistäminen	2
Synnytyshäiriöt	
• Pitkittynyt synnytys	3
• Supistushäiriöt	3
• Sikiön poikkeila ja ryhtivirheet	3
• Pään kiertymishäiriöt	3
• Muut virhetarjonnat	3
• Hartiadystokia	3
• Muut synnytyksesteet tai -häiriöt	3
Synnytysoperaatiot	
• Perätarjonnan ulosautto	3
• Imukuppisynnytys	3
• Pihtisynnytys ja muita toimenpiteitä	3
• Keisarileikkaus	1

Vastasyntynyt	
• Syntymänjälkeinen adaptaatiovaihe	2
• Vastasyntyneen elvytys	3
• Hyväkuntoisen vastasyntyneen hoito ja seuranta synnytysshuoneessa	3
• Rintamaito	2
• Kellastuminen	3
• Kotiutuminen synnytys sairaalasta	3
• Vastasyntyneen tavallisimmat sairaalahoidon syyt	3
Lapsivuodeaika ja sen komplikaatiot	
• Lapsivuodeaika	1
• Kohtu	1
• Emätin	1
• Jälkivuoto	1
• Munasarjat	2
• Vatsanpeitteet	2
• Mieliala ja nukkuminen	2
• Jälkitarkastus	1
• Imetys	1
• Komplikaatiot	1

XXIV Perinnölliset sairaudet ja geenitestit

Geenitestit gynekologiassa ja obstetriikassa	3
Sukusolun perimä	3
Geenitestaukseen liittyviä periaatteita	3
Perinnöllisyysneuvonta	2